

DEO DUCE ET AUSPICE;
DISPUTATIO POLITICA,
De

SOCIETATE NU-
PTIALI;
Quam]

*Ex decreto Ampliss. Facultatis in Regia Acad.
Aboensi,*

SUB MODERAMINE

VIRI

PRÆCLARISSIMI

D. M. IACOBI FLACHSENII, Met.
ac Log. Prof. laudatissimi, Promotoris ac Præ-
ceptoris sui apprimè colendi,

*Pro privilegijs Magisterij consequendis publice eruditio-
rum disquisitioni submittit*

GUSTAVUS COLLINIUS Al. Reg.

*In Auditorio Max. prid. id. Decembr.
ANNI M. DC. LX. VII.*

A B O E,
Excusa à PETRO HANSONIO Acad. Typogr.

Reverendissimo ac Eminentissimo DOMINO,

D. JOHANNI G. GEZELIO;

S. S. Theol. Doct. Excellentissimo, Inclytæ Dioce-
ses Aboensis Episcopo gravissimo; Acad. ibid. Pro-
cancellario & Consistorii Ecclesiastici Præsidi
Amplissimo, Domino & Patrono suo ut
Magno, ita omni animi reverentiâ æ-
ternum suspicioendo.

N E C N O N V I R O

Præclarissimo atq; Excellentissimo

D. M. AXELIO Kempe/ Pol. & Hist Prof.
Reg. in Universitate Aboensi celeberrimo, Promo-
tori, Præceptori ac Nutritio suo propensissi-
mo, & instar parentis studiosissimè
colendo.

u T E T

Reverendo & Humanissimo VIRO,

D. JOHANNI AMBROSII, Past. Pelke-
nens. pervigili, Patri suo longè charissimo

Disputationem hanc in sui promotionem submis-
se & reverenter inscribit & offert

G. I. C.

Bxtra sanioris conceptus incedit firmam, societatem qui nuptialem de-
testari non erubescit: est quippe
tanta ejus amplitudo ut vix ulla elo-
quentia penitus exhauriri possit. I-
maginem repræsentat admirandi illius fœderis,
quo secum ecclesiam Salvator copulavit, & com-
monefactionem de inenarrabili amore Dei, quō
sponsam suam ecclesiam complectitur. Hæc
admirando Dei decreto ordinata societas, medi-
camentum est aduersus vagas libidines: *Conjugi-
um pura & casta conversatio est* 1. Pet. 3. Scholam
castitatis itaq; meritò appellant quæ mentem
sine iustione servat integrum, carnem sine libi-
dinibus incorruptam. *Casta Deus mens est, ca-
stâ vult mente vocari.* Non itaq; vult nos ullâ car-
nali impuritate contaminari, & fœdari; non ul-
lam fôrdidam commisionem, sed sanctum ma-
trimonium. Minatur insuper poenam omnibus
præcepta sua transgredientibus; *vidēsis, quæ de
fôrdibus & pœnis libidinum in sacris paßim inculca-
tur.* Hæc societas ut antiquissima, ita summiā ve-
neratione celebrata, religione sacrata, legibus
sancita, prodigiis illustrata. Quæ quæso inter ho-
mines *societas sanctior*, quæ evenire possit tuti-
or, securior, castior, quam viri & uxoris; hi n.
A. foli

soli sibi invicem non invident, soli infinite se amant; una caro, mens una; eadem illis tristia, eadem jucunda; eadem utriq; ut plurimum voluntas; semper unius cubiculi atq; convictus, nocturni diurniq; comites. Amore autem honesto nil jucundius, salutarius, amabilius. E contrà in vita sine nuptijs qui manet, sine posteritatis spe semper defertus & destitutus: quare & senectutis asylum, habent enim parentes à quibus in senectute amantur, coluntur, sublevantur. Hinc Alexand. Mag. *Orbitas*, *inquit*, *mea quod sine liberis sum, spernitur.* Proinde cum ab Ampl. Facult. Phil. in numerum reciperer promovendorum, examen subiturus publicum; materiæ em hanc (rudi licet Minervâ) ut adumbrarem, eruditorumq; disquisitioni submitterem, animum meum illa subiit cogitatio. Quod autem sub manu succedat, Gratiâ dignetur secundare sua, ductor ac doctor Christus Jesus.

THEISIS I.

Quemadmodum hominem absq; societate vivere commode non posse, ita societatem diurnam aut tutam absq; legibus non esse Divinus Plat. lib. 3. de legibus peracutè differit. Hæc verò societas ut ordine ita legibus prima: est quippe à primo rerum initio, non ab opinione hominum, sed ab omnium principe Deo, in tempore innocentiae ad efficium

officium legitimum propagationis humanæ speciei instituta ac præcepta; Gen. 2. Nec non certis legibus munita; *Levit. 18. Deut. 23.* à Christo ab abusu & corrupcione vindicata; ille non modo honorificentissimā præsentia conjugium approbavit, sed & maximo titulo consdecoravit, voluit insuper matrem suam matrimonio non carere, hoc ut exemplo reliquos ad illud hortaretur. Juris naturæ esse conjugium *Vlp. lib. 1. ff. de just. & jur. probatur.* Jus naturæ est (ait) quod natura omnia animalia docuerit; deprehendimus id quippe in brutis, quod quando in homine est jus dicitur, ut custodia & defensio vitæ, conjunctio maris & fœminæ &c. *videſis Inst. just. lib. 1. tit. 2. §, 1.* Natura certè sui conservacionem intendens, quam in individuo non consequitur, per societatem hanc, quâ unumquodq; sibi simile gignit, perennitatem indipiscitur, sexus autem sexum in sui multiplicationem appetit. Homo naturæ animal sociale non nisi in consociatione vitam commodè degere potest, hac enim destitutâ genus humanum vel collabri vel vagis libidinibus contaminari necesse est. Brutæ animalia mantes hanc instinctu colunt naturæ; *ut turtures, columbae, ciconia, &c.* Cum verò hæc per omnes orbis terrarum angulos ab omnibus omnium consensu recepta sit, qui ut consuetudo honesta, ita lex est. Nam diurni mores consensu utentium comprobati legem imitantur. Privilegiis atq; insignibus à Deo donatos novos maritos *vide Deut. 24.* Apud Spartanos liberi erant ab excubis qui tres habebant filios, qui quatuor aut quinq; omnibus ab oneribus. Apud Romanos jus quinq; & trium liberorum viguit. Tulit Augustus Cæsar legem ut adolescentes uxorem ducerent, populum Romanum amplifacent; quam & alii postea confirmarunt è publico ei præmium, qui uxorem duxisset, statuendo. *The-*

THESES II.

Duo faciunt gradus conjugii, quorum prior *Sponsalia* ut autem res tanti momenti cautè tractetur, cum semel acceptam ex sententiâ animi deserere, vel cum alia commutare nefas sit, sed necesse

Habeat secum servetq; sepulchro,

Prudentiâ hoc in negotio opus est, quæ comitem habet cunctationem; nam periculum est cum ignota in thalamum properare. Insignem autem propter utilitatem hæc in antecessum præcognita observanda non abs re fore arbitror; cum gravissimè peccent (verba sunt Alstedii) qui ad quamvis, impetu cæco, nullâ præviâ deliberatione proruunt. Ut itaq; discrimen virtutis & vitiorum conspicatur, matrimonium initurus dispiciat quam ambiat ne

luctus
Non lectus, tumulus non thalamus fuerit.

Quare Deus sedulo piâq; devotione advocandus, fausto quod fiat auspicio; ab eo consilium atq; auxilium petenda; ipse enim rebus, quæ humano consilio sunt inextricabiles, opem ferre potest. Media quoq; providenda quibus honestè sustentari possit familia; hinc certum vitæ genus esse eligendum ipsas ante nuptias monnet Nob. ac *Consul. Dn. Gyllensi. Syn. Oecon.* pag. 100. Virtutem respicere futuri conjugis decet; malo sponsam piam carentem dote optimâ, quam dotem optimam carentem sponsâpiam loquitur Heid.. ex quodam: *que dos matronis pulcherrima? vita pudica.* Bias apud Aus. *Omnia adsunt bona quem penes est virtus.* Et ut speculum auro & gemmis ornatum nihil valet, nisi similem rebus imaginem exhibeat: ita diuitis mulieris nullus usus est, nisi vitam viro simili moresq; consonos gerat *Plato 6. de preceptis conjugalibus.*

Aliorum

Aliorum fidè dignorum iudicia præsertim de honestate
familiæ percunetanda; *dos magna parentum virtus est Hor.*
lib. 5 oda 24. mali corvi malum solet esse ovum. Obser-
vamus n. quotidiè accidentia quæ in parentum corporis
bus visuntur generatione transferri in sōbolem; tempe-
ramentum quoq; morbos & similia: quidni igitur & a-
nimorum cum corpore complicatorum propensiones,
quæ ut plurimū temperamentum corporis sequuntur,
& in sōbolem propagari queant nisi acuratori ac piâ
impediantur educatione. *Cic. p. Rosc. magnam vim, ma-*
gnam necessitatem, magnam possides religionem paternus mater-
nusq; sanguis, ex quo si qua macula concepta est, non modo elut
non potest, verum usq; eo promanat ad animum ut summus fu-
ror atq; amentia consequatur. Forma, quod & Dei donum,
& boni ominis nota, in foemellis commendatur. Quod
pulchrum idem & charum, Plaut. in Phœdr. Ingenij præstantia
~~rarò habentis valde Gal. lib. 2.~~
Quare nec rarò homines
probi in sacris præstantia formæ commendantur. Ca-
vendum tñ. ne oculis uxor ducatur solis, nil quippe pul-
chritudo absq; virtutibus. Nec rarò pulchritudo, in
periculum cum ipsas forminas tum illarum maritos con-
jicit. *Sic Uria interitum attulit Betsabea pulchritudo.* At
pulchram simulq; probam quis non amplectatur. Va-
letudinis ratio non susq; deq; habenda, ne morbis (ne
dicam contagiosis) inficiat aut contristet. Corpora nu-
ptiis satidonea sunt, quæ sana fuerint, formæ mediocris
& ad laborem valida; negligentes enim rei suæ familia-
ris mulieres arguunt suā de fama valde suspectas præsertim
ex, quæ ornatui omne tempus impendunt. *Ter. in Heaut.*
act. 2. sc. 1. *Nostri mores mulierum dum moluntur dum co-*
muntur annus est. Frugalis ast mulier munditiem, ut non
negligat necesse habet, hinc *Livius decad. 4. lib. 4. in orat.*

*Valer. Feminarum insignia sunt, mundities, ornatus, cultus; his
gaudent & gloriuntur. Improbant & S. literæ ornatum
mulierum nimium: animum mundum ornatumq; de-
centem requirunt. Dotis & divitiarum causa non con-
trahendum autum; nam divitem si pauper duxerit,
non uxorem sed dominam habebit, sæpiusq; à dote
proumpunt sagittæ, ut Poëta canit. Ideò*

Cum pauper aliquis contrahendo nuptias,

Quas uxor affert, accipit pecunias,

Sese dat ipse potius, illam quam accipit.

Hiucq; proverbium: argentum accepi dote imperi-
um vendidi. Ast albam illam si invenire contigit a-
yem, quæ proba auro suppactum calcat solum, illam
negligere haud convenit. Sed ut Dei donum recipi-
enda. Hinc rectè ad *Gallionem Seneca, Invenies, inquit,*
uxorem bonam, si prater bonam nil quaris. Aequalis proin-
de ducenda religione, genere, opibus, formâ, mori-
bus, & quæ sunt alia quæ hanc in comparationem ve-
nire possunt.

THESIS III.

Et æquum & honestum est, contrahentium quod consensus parentum includat applausum; iis quippe Deus de liberis elocandis præcipua dederat præcepta. Cumq; parentes cupiditatibus minus obnoxii, ætate & prudens-
tia liberis suis longè præstantiores, illosq; ardenter a-
ment: & liberi sub potestate vivant parentum, illis in-
vitis aliis se adjungere sancte dishonestum est, & illos con-
temnere, quod contra quartum præceptum & honorem
obedientiæ repugnat. Idipsum naturales, civiles, atq;
canonicæ evincunt leges: *contracturi nuptias consensum ha-*
beant parentum quorum in potestate sunt lib. 1. instit. 10. Conf.
leg. pat. 1. 2. & 3. cap. Giss. B. L. E. Sc. Quare & clande

stina

stina sponsalia in *Ord. Eccl. fol. 51.* prohibentur. Naturam
(inquit Cic) tanquam ducem sequi debemus, cui nil ma-
gis conveniens, quam ut eos, à quibus vitam hausimus,
quorum operâ disciplinis instruimur, quorum industria
virtutum ornamentis condecoramur summo amore co-
lamus. Observandum tñ. si conjunctio non utriq; con-
trahentium arriserit, inviti nec cogantur; consensus quip-
pe liber, non metu extortus, nec insania, ebrietate vel
errore impeditus personæ esse debet. Proportionatam
observare æqualitatem oportet; ex inæquali enim æta-
te inæqualitas affectuum, quæ rixas ac turbas ut pluri-
mum excitat atq; alia præbet incommoda; occasionem
adulteriis, libidinibus foedissimis & pœnis funestissimis.
Et si verò inter dissimiles sèpè fausta quoq; sint conju-
gia, sèpius tñ. funesta fuere, ita ut rectè cecinerit Poeta:

Quam male inæquales veniant ad aratra juventi.

Si quæ voles aptè nubere, nube pari.

Certam v. ac statam conjugio ætatem præcisè deter-
minare in proclivi non est, discrepantes quippe diver-
forum hac de questione reperiuntur sententiæ: sunt qui
viro trigesimum annum, fœminæ decimum quintum as-
ptum connubio constituunt. Alii aliter. Commodam
v. nubendi duco ætatem, postquam adoleverint; si mo-
dò inter contrahentes sit proportio, ut legitimè conser-
tire possint & finem matrimonii assequi.

THESES IV,

Justam distantiam sanguinis, i. e. cognationis & affi-
nitatis, & in utraq; lineas & gradus observare necesse est.
In linea recta perpendiculari tam ascendente quam de-
scendente perpetuum est matrimonij obstaculum: hinc
illud, si *Adamus* hodiè viveret uxorem ducere non posset. In
linea collaterali æquali, quanto conjungi liceat gradu, jus

nostrum civile non exprimit; accentur à jure divino à conjugio secundum usq; inclusivè computatum. Tertius gradus jure civili Rom. concessus videtur; intra quintum tñ. Ord. nostra Eccl. prohibet fol. 52. In linea collaterali inæquali non possunt duci vel ducere, qui parentum & filiorum loco sunt: parentum à loco consentur fratres & sorores parentum: auorum & omnium majorum: uti sunt materteria & amita; nepos siveq; non potest ducere materteram. In gradibus affinitatis propinquioribus eadem est matrimonii prohibitio: ceu mariti cum sorore uxor, vel cum consanguineâ uxor & vice versa: non v. mariti frater vel consanguineus à consanguineis uxor. Possunt igitur contrahere duo fratres cum duabus sororibus, pater & filius cum matre & filia, privigni & privignæ &c. semper v. id in conjunctionibus observandum, ut non solum quid liceat, sed quid honestum sit consideretur lib. 50. R. 197. ff. de reg. jur. Cognatio spiritualis inter consueptores, susceptorem a susceptam conjugium non excludit.

T H E S I S V.

His ita superficialiter transactis ipsos aggredior actus. Duos esse gradus conjugii sponsalia & nuptias dixi Th. 2, causam hujus moris duplēm proferunt: quatum prior, ut tanti momenti obligatio non protinus, sed duabus demum distinctis gradibus perficiatur: altera ut medio temporis intervallo, num aliquid fortassis esset, quod matrimonii consummationem impediret, tempestivè dispiceretur. Exempla habemus in sacris Rebæccæ & Tobiaz. Etiam apud profanos hos observatos esse actus, Terentianum illud declarat: *Placuit despōndi: nuptijs dictus est dies.* Huc & trinundina (ut Beza vocat) illa in ecclesia promulgatio. Solus v. consensus facit sponsalia: sunt quippe mentio ac remissio futurarum nuptiarum. Datis acceptisq; arrhis in corum

etorum, quorum pars est praesentiâ contrahentes secundum
leges junguntur Gifft. B. L. L. c. 1. & St. L. eod. Ord. Eccles
fol. 51. Ceterum in sponsalibus quidquid sit, & verba, &
mens contrahentium spectanda; seu quod idem: non tam
ex cavillatione verborum quam ex multis circumstantiis
de sponsalibus judicandum. Posterior actus ipsæ sunt
nuptiæ: consistit v. forma conjugii interna in legitimâ
conjunctione, cui consensus, & amor includuntur: facun-
dum quoq; conjugium à Dei benedictione pendet (qua-
propter Jacob irâ in Rachelam accensâ dixit: an loco Dei
sum ego? qui prohibuit à te fructum ventris) illa ut dictum
imploranda. promulgatio v. & festivitas ceteriq; ritus nu-
ptiales accidentalis; quæ ut juxta patriæ statuta licita, i-
ta exemplis clara, utiq; servanda: Observandum in sumptus
in deeretis Regiis non ita pridem editis coarctatos, & ratione
dignitatis contrahenium concessos, ne iis cives exhausti ad
incitas redigantur. Conf. Gifft. B. L. L. cap. 7. 8. & 9. eodem
Tit. St. L. cap. 7. Est autem nuptialis societas legitima unius
maris & foemineæ conjunctio divinitus instituta individu-
am vitæ consuetudinem continens, ad sobolis procreati-
onem & mutuum vitæ solatium Clariss. ac Consul. Kempe
Pol. cap. 1. Precept. 4. Definitionem adductam paucis rima-
turus nominis derivationem atq; cum aliis in significatio-
ne communionem sub limam vocabo: dicitor v. Societas
à nomine socius; vel à seco, quasi euiq; sua portio secare.
tur: vulgo quod in uno socco maneat cum altero, ac utri-
usq; fortunæ sit particeps. Nuptiæ ut & connubium (Var-
rone testis) à nubendo quod velare significat, antiquitus n.
virgo ad sponsi domum operto capite ducta est quam &
consuetudinem in usu fuisse sacer inculcat codex Gen. 24.
Quadruplicem Wolfgang. Heid. in Phil. Pol. Syst. cap. 1. vocis hu-

ius observat acceptationem, nuptia quod significant vel totum
matrimonium, vel ejus post celebrata sponsalia consummationem
et plenum exercitum, vel convivium et solennitatem nuptialem,
vel sponsalia verbis in praesens tempus concepta non secuto concus-
bitu, que in significatio veteribus ignota. Dicitur alias con-
jugium a conjugendo quasi in uacuum jugum jungendo:
hinc Poëta:

Connubio jungam stabili proprietate dicabo.

Item matrimonium a fine, uxores quod fiant matres.
Genus conjugii est conjunctio; quæ intelligenda est de con-
junctione tam corporis quam animæ. Ubi & forma ma-
trimonii consistit, quæ individua vitæ consuetudo est: de-
scribit præterea definitio hæc ipsum objectum quod vincu-
lum duntaxat duorum sit simul. Ortum si consideras con-
jugii, binos fuisse invenies contrahentes; quam valere le-
gem jubet Christus Mat. 10. Hoc, & Christi cum ecclesiâ
spirituale innuit conjugium, imperat utilitas, exigit fide-
delitas, & amicitia conjugalis, quæ non nisi inter duos per-
fecta est. In amicitia quippe summus est amor; cuius eminentia
facile per divisionem in plures debilitatur Clariss. ac Consule.
Kempe Eth. cap. 12. q. 3. Huc accedit saniorum gentilium
consensus; viderunt illæ quod multiplicatio uxorum po-
tius sterilitatem, quam fecunditatem pariat: atq; ita non
conservet & augeat, sed potius remp. corruptat. Im-
probanda proinde polygamia simultanea: nam ubi plura-
litas est conjugum, ibi unitas matrimonii desinit. Dicit
Dominus & erunt duo in carne una: non dicit tres vel plu-
res. Ad successivam v. vel vota secunda neq; temerè sed
ita urgente necessitate veniendum; quia amor non est ita
magnus in secundo conjugio ut in primo dicit Clariss. Alst. econ.
cap. 3. num. 1. Hinc Poëta:

Ille meos, primus qui me sibi junxit, amores
abstulit: ille habeat secum servetque sepulchrum.

cui

Cui hoc quadrat proverbium: *amor in primis metallis est aureus, in secundis ligneus.* Advocta experientiam rerum metridem, & demonstrabit novercat sacerdotis infestam prioris uxoris liberis. Quatnobretem nuptias ut secundas verè secundas atq; fœcundas habeant, prudentiā opus est. Atq; ita consideratione præmissā causarum, efficientis, materialiæ & formæ; restat finis. Quare & in quos fines, ususq; hæc societas præcepta sit, paucis narrabo, primus, augmentatione & propagatio generis humani: *benedixit hominibus Deus et dixit: fatiscate, augescite et implete terram.* Secundus, sancti vinculi finis est, mutuum adjutorium: *faciamus ei adjutorium loquitur Iehova.* Deseret homo patrem & matrem & adhæredit uxori Gen. 2. Cujus ergo & sibi invicem quamdiu vivunt inserviant: comitantur se usq; ad vitæ exitum neq; discendent nisi mortui. Tertius est, ut hoc ipso evitetur fornicatio. *Qui enim non continet, nubat.* Et melius est nubere quam vari. Liberatq; sicq; hominem incontinentem à peccato, à fornicatione & adulterio & quâvis illegitimâ libidine. Propter fornicationem unusquisq; habeat uxorem suam 1. Cor. 7. De repudiis atq; divortiis in Theologorum & Ictorum prolixis commentariis videre est. Et tantum hâc vice, hicq; finis esto. Tu benignus nobis es, ô pater benignissime: tibi laus & honor in infinita secula.

Deus Me, nec sine Me, per Me Deus optime duci:

Nam Duce Me pereo, Te Duce salvus ero.

Ingenio, Virtute ac Eruditione Politiss. JUVENI,
DN. GUSTAVO COLLINIO, Philos. Candidato
dignissimo, R. M: Alumno perindustrio Amico &
Convictori suavissimo, pro Gradu in Philo-
sophia egregie disputanti

Vis Te collaudem **COLLINI docte satelles**
Pallados, Aonij portio rara chori,

*Nil refert; fausto Te tollit sidere Virtus
Propria, & ingenij provehet usq; vigor.
Accedit doctrina comes, sat pondus habebunt
Dulcis & elequij florida verba Tui.
Quid multis? Probus es. Te gratia magna manebit,
Et dabitur multo fanore honoris apex.*

Ita paucis, ex animo tamen gratulari voluit

AXELIUS Kemper Pol. & Hist. Prof. Ord.

*Ad virum Iuvenem, natalibus, ingenio & eruditione Prastantiss.
DN. GUSTAVUM COLLINIUM, Philosophiae Can-
didatum dexterum, pro Gradu in Philosophia
summo, de societate Conjugali differentem, Amicum
suum perdilectum, wpos Qororos*

Principio summus quod dixit C R E S C I T E Stator
In cunctis fixum, perpetue laude viget.
Connubio iunxit mortales, fædere Casto,
In quo par hominum, fæmina, masq; manent.
Ut duo non duo sint, (res est quæ mysticæ sane)
Fæmina mas unum, Corpore, mente, animo.
Quocirca meritò tantum præcordia tangens
Hinc sine delectu nubere posse putant:
Attamen haud modica rerum prudentia præfit
Si Conjunx domui, suave statumen erit;
Quod doctis monstras thesibus G U S T V E polite
Euphemiae Sacrae, Gloria, Sponsæ, Decus.
Ecce tibi necet rutilam post pauca Coronam
Tempora, quam merita est, vita probata tui,
Vive diu felix, felices sint tibi Honores,
Euge Patri, & Patriæ gloria magna manes.

*ANDRÆ PETRÆI
Viro*

VIRO JUVENI

DN. GUSTAVO COLLINIO, Solidioris eruditio-
nis & virtutum optimarum Candidato, pro summis in
Philosophia honoribus consequendis de egregia ma-
teria disputanti;

Vere novo redeunt, fovit quæ terra per annum;
Cernitur hinc ovans, ipse calonus agri.

Aonidum soboles C O L L I N I magna parentis
Spes, patriæq. simul, nunc tuus annus adest,

Exulta; Musæ Calathis tibi lilia plenis
Nunc referunt; Laurum dum capis Aoniam.

Salvebis multum titulo quem Palladis artes

Rite tulere tibi. Sic tibi Musæ favet:

Properanter sed animo benevolo applausi
JACOB. FLACHSENIUS.

Ad Dn. CANDIDATUM Amicum dilectissimum

T uorum fata studiorum, illorum quæ penes omnes
longè honestissimo gaudent usu; parentum & ami-
corum vota propediem expletura, publicum vel amoris
vel lætitiae testimonium à me facile impetrassent, nisi in-
pretè iste candoris hæc voluptatis hæc tam impare uti re-
nuissent. Priori difficile quidem verba invenire. Sed nec
posterior brevibus hisce lineis explicari potest. Patiare
igitur Dn. Candidate eadem nobis solis cognita esse pro-
pediem sese proditura sine verborum jactantia. Ego quod
huic rei maximè convenit felicis ingenii specimen haud
contemnendum Tibi gratulabor, simul institutum tuum
laudabo, quippe laureæ proxima spe cathedram con-
scendens Discursu nos exhilaras jucundissimo, de mate-
ria multò honestissimâ utilissimâ, quam bene perspectam
qui habet, præcipuā moralis Philosophiæ partem absolvit.
Sociale genus humanum est ipsius à societatis principium

et conjugium, quod naturam nostram pessum euntem
generando resuscitat. Adeo hæc societas antiquis in ho-
nore erat, bonum maritum agere, quam in Rep. magnū
virum esse amplius censerent Perge sic in posterum non
tam subtilia quam utilia tractare & ipse Patriæ Parenti-
bus amicis tibi ipsi utilis evadas. Vale.

GABRIEL TAMMELINUS.

Nobilitate cunctarum in valle hac miseriарum spectata arti-
um, facile Philosophia (si verum alioquin fateri placeet)
non jucunditate tantum, verum utilitate inter omnes) eminet.
Hæc enim felices ingenio juvenes ab humili loco ad eminentissi-
mum promovet dignitatis gradum, imo ad ipsum virtutis eol-
lem ascendere facit: hæc sola acutæ elegantiæ est plenissima. O-
ptimè proinde, natura præstantissimorum consuluit ingenijs stu-
diosorum, quod plerumq; non tam transactos quam futuros æ-
stiment honores, & Philosophia studij sedulò incumbant. In
quorum numero Collini, amice sincerè colende (ut video) non
postremus es, qui summo studio in excolenda gloria, cui uni
fatum ab incunabulis (cujus inevitabilis sors est) te sacrave-
rat, es occupatus, & hercule doctas has defendendo theses, sin-
gulare exemplum, imò certamen quoddam diligentiae edis. &
industriam tuam evidentia documento bonis omnibus adprobas.
Ego quò propiore amicitiae gradu te contingo, eò fervidior est
hec gratulationis meæ summa ut patriæ gemma nobilis felix
storeas, habeoq; in votis honestatù amicitia, quâ sola, non in-
ter egregios modo commilitones, verum etiam inter illos, quo-
rum hæc sola virtus est excellis, diu frui, cui cæteris latet, hoc
unum amarum contigit, quod festinatione obstante epistolam
tua virtute dignam, exarere non licuerit. Vale,

Aboæ 13. Novembr. ann.
Sexagesimo Septimo
supra millesimum
sexcentesimum.

Ut officiosum meum ex-
plicarem affectum
scribeb.

JOHAN. KECKONIUS